

Social- og integrationsministeriet

Sendt med e-mail til:

ydelser@sm.dk , epi@sam.dk , mep@sm.dk

Den 6. november 2012

D.nr. 1601-015

Sagsbeh. Thomas Gruber

Landsforeningen LEV
Kløverprisvej 10B
DK-2650 Hvidovre
Tlf. 3635 9696
Fax 3635 9697
lev@lev.dk
www.lev.dk
Giro 549 0006

Landsforeningen LEVs hørings svar vedr. muligheden for frivillig overgang til førtidspension efter lov om social pension

Landsforeningen LEV repræsenterer mennesker med udviklingshæmning og deres pårørende. Langt, langt de fleste udviklingshæmmede modtager førtidspension, idet deres funktionsnedsættelse gør dem ude af stand til at forsørge sig selv på det almindelige arbejdsmarked. LEVs målgruppe er derved en helt central og ofte ganske sårbar del af den gruppe borgere, som berøres af dette lovforslag.

Om den sociale balance

Lovforslaget indebærer, at personer som modtager førtidspension efter lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension (gammel ordning), frivilligt kan vælge at overgå til at modtage førtidspension efter lov om social pension (ny ordning). Forslaget udmønter en del af den aftale om en skattereform, som regeringen indgik med Venstre og Det Konservative Folkeparti, og i forslagens bemærkninger fremgår det da også, at forslaget skal "...sikre den sociale balance i skattereformen".

Landsforeningen LEV, der repræsenterer mennesker med udviklingshæmning og deres pårørende, var stærkt kritisk over for skattereformen. Det var vi, fordi en meget stor del af finansieringen af reformens skattelettelser skete ved en markant forringelse af reguleringen af blandt andet førtidspensionen. Førtidspension er forsørgelsesgrundlaget for praktisk taget alle mennesker med udviklingshæmning over 18 år, og vi fandt – og finder fortsat – at skattereformen derved har en uanstændig skæv social profil.

Den opfattelse ændrer nærværende lovforslag ikke på. Og slet ikke når det kommer til mennesker med udviklingshæmning med førtidspension. Praktisk taget ingen fra denne gruppe borgere ser således ud til at have udsigt til fordel af overgangen fra gammel til ny ordning.

Det er beskæmmende – ikke mindst i lyset af, at muligheden for overgang fra gammel til ny ordning konsekvent er blevet brugt af regeringen og forligspartierne som forsvar for skattereformens socialt balancerede profil. Når vi i Landsforeningen LEV fik svar fra de ansvarlige forligspartier på vores kritik af skattereformen, skete det således uden undtagelse med en henvisning til at "særligt sårbare førtidspensionister" var sikret mulighed for overgang fra gammel til ny førtidspension, og at dette ville være en stor fordel for de pågældende.

Lovforslagets beregningsmodel og præsentation af konsekvenser

Det fremgår af lovforslaget, at det vurderes, at 32 pct. af i alt 115.000 førtidspensionisterne på gammel ordning vil vælge at overgå fra gammel til ny ordning. Det er imidlertid fuldkommen uklart, hvorpå denne vurdering hviler. Hvilke forudsætninger og skøn er lagt til grund for, at man når frem til netop 32 pct.? Det er efter Landsforeningen LEVs opfattelse ikke tilfredsstillende, idet det gør det umuligt for udenforstående at forholde sig til lødigheden af dette skøn.

Ifølge de forsøgsvisse beregninger, som vi har foretaget i Landsforeningen LEV, vil en forsvindende lille andel – om overhovedet nogen – af den samlede gruppe af mennesker med udviklingshæmning have fordel af overgangen fra gammel til ny førtidspension. Baggrunden for at det ikke vil være fordelagtigt for bl.a. LEVs målgruppe er indirekte beskrevet i lovforslaget, idet der er oplyst en bred vifte af forhold, som tilsammen kan betyde, at det ikke vil være en fordel for den enkelte at overgå. Det handler om boligydelse versus boligsikring samt den vifte af tillæg, som typisk ydes til førtidspensionister efter gammel ordning.

Lovforslagets udfoldelse af de forhold, som bør iagttages i forbindelse med vurderingen af, hvorvidt det er fordelagtigt at overgå fra gammel til ny pension, er imidlertid mangelfuld. Vi mener således, at lovforslaget burde have været forsynet med en vifte af beregningseksempler på individniveau, hvor man havde udfoldet konsekvenserne ved overgang for førtidspensionister i forskellige livssituationer: Alder, civilstatus, boligforhold, funktionsnedsættelse mv. Uden denne type beregninger sløres de reelle konsekvenser af lovforslaget for forskellige dele af den samlede gruppe førtidspensionister, hvilket vel ikke kan være i nogens interesse.

Vi skal derfor opfordre til, at der, forud for fremsættelsen af lovforslaget, sker en tydeliggørelse af de forudsætninger og skøn, som ligger til grund for den overordnede beregning af, at 32 pct. vil overgå. Desuden vil vi opfordre til, at forslaget forsynes med en række beregningseksempler på individniveau, hvor konsekvenserne ved en overgang tydeliggøres.

Behov for styrket rådgivningsforpligtelse

Lovforslaget indebærer, at samtlige førtidspensionister på gammel ordning kontaktes af offentlige myndigheder med henblik på at oplyse dem om muligheden

for at overgå fra gammel til ny ordning. Denne offensive henvendelsesstrategi er antageligt begrundet i hensynet til, at ingen på gammel ordning bør være uvidende om muligheden for at skifte, hvis de har interesse heri.

Henvendelsen til alle på den gamle ordning betyder imidlertid *samtidigt*, at man herved vil rette henvendelse til en meget stor gruppe borgere, som *ikke* har interesse i at skifte – men som bringes i tvivl, om deres interesser. Som det også fremgår af forslaget vil vurderingen af om det er fordelagtigt at skifte for den enkelte afhænge af en kompleks beregning af en meget bred vifte af satser og tillæg. Dermed er der en oplagt risiko for, at nogle vælger at skifte fra gammel til ny ordning *uden* at have søgt rådgivning eller uden at have forstået den rådgivning, som de har modtaget. Denne situation vil være aldeles uacceptabel.

Derfor bør der i forslaget foretages en række præciseringer og skærpelser i relation til den rådgivning, som henholdsvis Udbetaling Danmark (UD) og landets kommuner skal stille til rådighed i forbindelse med det valg, som borgeren skal træffe.

- Rådgivningen skal være *tilgængelig for mennesker med handicap*, herunder ikke mindst i forhold til mennesker med kommunikative, kognitive og psykiske funktionsnedsættelser. Det betyder bl.a., at der skal være adgang til kvalificeret personlig og uvildig rådgivning, som formår at anskueliggøre valgsituationen i forhold til borgerens konkrete situation og på en måde og i et sprog, som borgeren forstår. Der skal ressourcemæssigt tages højde for denne særlige rådgivningsudfordring.
- Rådgivningen skal hvile på *centralt udstukne retningslinjer*, der klart vejleder rådgiveren i, hvilke dimensioner der skal tages højde for og drøftes med borgeren i forbindelse med selve rådgivningen.
- Rådgivningen skal både vejlede borgeren om betydningen ved overgang fra gammel til ny ordning i relation til borgerens *aktuelle* situation og borgerens *fremtidige* situation. Modsat lovforslaget finder vi det fuldkommen afgørende, at rådgivningen eksempelvis kan vejlede om betydningen af et eventuelt fremtidigt boligskift (fra bolig efter Serviceloven til bolig efter almenboliglovgivningen), et ændret funktionsniveau (eksempelvis muligheden for at søge højeste førtidspension) etc. Hvis ikke rådgivningen involvere sådanne fremtidsscenerier, risikerer der snarere at kunne blive tale om vildledning og manipulation end om rådgivning. For LEVs målgruppe er denne risiko desværre nærliggende.
- Rådgivningen skal være *opsøgende*. Hvis UD modtager en anmodning om overgang fra gammel til ny førtidspension, hvor der på baggrund af tilgængelige data om den pågældende kan drages tvivl om, hvorvidt det vil være en fordel for borgeren at overgå, skal UD forpligtes til at tilbyde specifik rådgivning til den pågældende, inden den endelige beslutning om overgang eller ej træffes. Vi mener med andre ord, at UD bør pålægges

en særlig forpligtelse til i hvert enkelt tilfælde, hvor der er anmodet om overgang, at vurdere, om overgang er en fordel for den enkelte samt tage kontakt til borgeren, hvis dette ikke synes at være tilfældet.

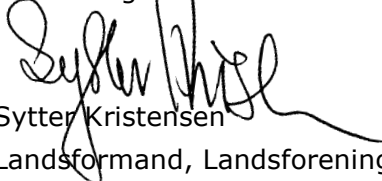
- Rådgivningen – den kommunale såvel som UDs – bør være *ansvarspådragende* for den rådgivende myndighed, således at borgeren sikres ret til at vende tilbage til sin oprindelige førtidspension efter gammel ordning, hvis det kan sandsynliggøres, at borgerens skift er sket på baggrund af utilstrækkelig eller vildledende rådgivning.

Hvis ikke der kommer solid og omhyggelig rådgivning til borgerne i forbindelse med beslutningen om overgangen, er der betydelig risiko for, at dette lovforslag slet ikke vil yde blot et beskedent bidrag til at "... sikre den sociale balance i skattereformen" – men at forslaget derimod vil bidrage til at skærpe skatterefformens i forvejen skæve sociale profil.

Overgangsperiode

Det fremgår af forslaget, at skiftet fra gammel til ny ordning kun kan finde sted i perioden fra 1. juni til den 31. december 2013. LEV mener, at denne periode kan vis sig at være alt for kort til at sikre den nødvendige overvejelse samt – ikke mindst – sikre den nødvendige rådgivning af borgerne. Overgangsperioden bør minimum være 12 måneder.

Med venlig hilsen

Syster Kristensen

Landsformand, Landsforeningen LEV